

Fra Israelsmissionens historie

Direkte mission i København

Den Danske Israelsmission blev stiftet i 1885. I begyndelsen var man tilknyttet den tyske Centralforening for jødemission. Denne tilknytning ophørte i 1906. De første »Grundbestemmelser«, dvs. love for Den Danske Israelsmission blev vedtaget på det første årsmøde, som afholdes i Odense i 1906. Her hedder det:

»Den danske Israelsmission er en Sammenslutning indenfor den danske Kirke, der har til Formaal at bringe Evangeliet til Israels Folk.

Arbejdet er *dels* at udsende Missionærer, om saadanne melder sig, til de Lande, hvor mange Jøder bor, for dér ad de veje Veje, som maatte findes tjenlige, at bringe Evangeliet til Jøderne, *dels* at samarbejde med andre evangeliske Missionsvirksomheder blandt Jøderne, saa vidt Forholdene tillader det, og *dels* at vække og bære Menighedens Kærlighed til Israelsmissionen og, hvis det kan lade sig gøre, virke direkte missionerende overfor herboende Jøder.»

Formålet er klart præciseret: »at bringe Evangeliet til Israels Folk«; man ønsker missionærer, men *missionsstrategien* er åben: »som maatte findes tjenlige«; *samarbejdspartere* skal være »evangeliske« (ikke nødvendigvis lutherske); Israelsmission har også en opgave over for den kristne menighed; *direkte* missionsvirksomhed i Danmark er ønskelig.

Forhandlingen på det første årsmøde i Odense 1906

Under forhandlingen på årsmødet blev spørgsmålet stillet om, »hvordan man havde tænkt

Philemon Petri – første jødisk-fødte missionær i DIM tjeneste.

Frederik Torm – formand for DIM i årene 1921-1949.

sig at drive Israelsmission«. Israelsmissionens formand, professor Frederik Torm forsøgte et afbalanceret svar. Man ville ikke kun følge den indirekte missionsmetode, men håbede på at få et direkte missionsarbejde i gang. Han udtrykte også, at han glædede sig til den tid, hvor jødekristne menigheder kunne dannes, »men er ikke opsat paa at faa noget saadant frem, før Guds Aand tydelig viser om den Vej: thi ogsaa den kan rumme store Farer,« sagde han.

Israelsmissionær Philemon Petri, der et par år tidligere var trådt i dansk tjeneste, sagde bl.a.: »forhaabentlig kommer den Tid snart, da der vil blive levnet mig Tid til mere Arbejde direkte blandt vore hjemlige Jøder end nu. Men her som overalt gælder det, at Jøden først og fremmest maa mærke, at man kommer til ham, dreven af Kristi Kærlighed.«

Direkte mission i København

Ved mødet i Odense 1906 havde Petri udtrykt ønske om, at der måtte gives ham mere tid til direkte mission i Danmark. Snart efter påbegyndte man en sådan *direkte* mission i København. De første år, Petri havde været ansat, havde han brugt den største del af tiden til at vække interesse for Israelsmissionens sag ved utallige møder rundt i landet. Han fik bl.a. talertilladelse i Indre Mission og nød stor respekt her.

Om at »drive Mission blandt Jøder i selve Danmark« skriver Petri følgende i 1908:

»Et saadant arbejde er jo nu begyndt herhjemme. Det drives af 3 frivillige og 2 faste Arbejdere gennem Møder, Husbesøg, Samtale og Salg af Skrifter.

Møderne holdes i vort Lokale Sølvgade 8, 1. Sal o. Gd. De

jødiske Kvinder samles Mandag og Onsdag fra 3-5 Eftermiddag. Desuden holdes der Møder for Mænd og Kvinder Mandag og Onsdag fra 7-9 og fredag fra 8-9 Aften. Møderne besøges godt, Stilhed og Opmærksomhed raader, og hos dem, som er af Sandhed, arbejder Guds Aand i Hjærterne i det tyste og skjulte. Man lærer Kvinderne at sy, og baade Mænd og Kvinder undervises af en Lærer og Lærerinde og andre i Dansk samt i at læse og skrive. 3 Gange ugentlig, Tirsdag, Torsdag og Lørdag, er vi paa Lokalet fra Kl. 9-11 Fmd. Vi søger at staa dem bi med Raad, vi hjælper de arbejdsløse med at søge Arbejde, saa vidt det er os muligt. Vi yder ogsaa Lægehjælp gratis, og naar det virkelig trænges, giver vi ogsaa gratis Medicin. De meget trængende hjælper vi ogsaa med Klæder, som gode Mennesker giver os, med Brød, Mælk, Kul og lign. Og overalt, hvor Lejlighed gives, taler vi med dem om Guds Rige.

Nøden blandt de mange her til Byen indvandrede Jøder, der næsten alle er fra Rusland eller Polen, er meget stor, og det er ikke uden Bæven, vi ser Vinteren i Møde. Ved Husbesøgene ogsaa hos enkelte modtages vi som Regel med stor Venlighed og Kærlighed. Vi taler aabent og uden Omsvøb om Jesus, og om at Frelsen kun gives i ham og ved ham alene.

Brødre, mit Hjertes Ønske og Begæring til Gud for Israel er om deres Frelse! «

Direkte og indirekte mission

Som jeg (forsigtigt) tolker historien, sætter DIM's bestyrelse i

Direkte mission i København

fortsat fra side 2

begyndelsen af det 20. århundrede sig ikke ned og laver en fem-års plan for sin missionsstrategi. Man er sig meget bevidst, at man er en *lille* bevægelse. Man ved, at man ikke har en mængde kandidater til missionstjenesten. I stedet for at ville det store, som man ikke kan, gør man det lille, som man kan. Siger ja til de kandidater, der er for hånden. Og disse var overvejende talsmænd for den *indirekte* mission. Disse får stor frihed, men også opmuntringer om ikke at glemme, at de er Israelsmissionærer. I arbejdet i København viser man, at man vil *direkte* mission.

På en sådan baggrund har jeg ikke personligt brug for at formulere en fast missionsstrategi for Israelsmissionen her ved begyndelsen af det tredje

årtusind. Jeg mener imidlertid, at løbende missionsstrategiske overvejelser skal finde sted. En fast formuleret missionsstrategi vil efter min mening udelukke nogle. Derfor gør jeg mig til talsmand for status quo: En klar forankring og profilering af, at DIM's primære mål er at bidrage til, at jøder møder evangeliet – det evangelium uden hvilket der ikke er frelse – og en stor åbenhed over for, hvordan dette mål kan nås, dvs. i erkendelse af, at vi er små, så vi ikke handler ud fra (urealistiske) missionsstrategier, men lader personer og disses ressourcer bestemme, hvor vi kan være til hjælp i den missionsopgave, som ligger foran os, og hvoraf vi – internationalt set – er en meget lille del.

Kai Kjær-Hansen

Krise-valg i Mosaisk Troessamfund

En intern krise i Mosaisk Troessamfund, som angiveligt har stået på i flere år, har medført, at den 11. december i år holdes valg i utide til Delegeretforsamlingen (DF). I september måned meddelte Jødisk Orientering: »Repræsentantskabet er blevet afsat, efter at flertallet i Delegeretforsamlingen for anden gang inden for 3 måneder har nedstemt det.« Repræsentantskabet (RS) består af 7 medlemmer og udgør »regeringen» med Jacques Blum som formand. Det vælges af »parlamentet«, dvs. Delegeretforsamlingen. Det er første gang i den dansk-jødiske menigheds historie, at »parlamentet« har afsat »regeringen« og dermed opløst sig selv.

At det ikke drejer sig om små krusninger på overfladen kommer klart frem i forskellige debatindlæg i oktober-nummeret af Jødisk Orientering. Her tales ikke blot om »krise« og »konflikt«, men også om »krig« – jøder og jøder imellem. I et indlæg hedder det: »For mit vedkommende ønsker jeg ikke andres undergang, omvendt har jeg lov at leve mit liv uden at være offer for komplotter, blive afpresset, spyttet på, tilsvinet, stævnet og bagtalt.«

Årsregnskabet for 2001 er endnu ikke blev godkendt – tværtimod har DF nedstemt det – og det flyver med beskyldninger af personlig art, ikke mindst mod formanden Jacques Blum. I en større artikel i Kristeligt Dagblad om sagen skriver bladets journalist, Bente Clausen, at nogle af de – anonyme – udtalelser, hun har kendskab til, »falder ind under injurielovgivningen«.

Sagen

Sagen drejer sig om, at medlemstallet falder i Mosaisk Troessamfund. En af grundene hertil er, at en del ikke-jødiske ægtefæller ikke føler sig velkommen i Troessamfundet. Og blandede par kan hverken blive viet i synagogen eller blive begravet sammen på den jødiske begravelsesplads. Over 80 pro-

cent af de danske jøder gifter sig med ikke-jøder.

Af de omkring 7000 jøder, der findes i Danmark, er kun en tredjedel medlemmer af Mosaisk Troessamfund. Og af disse omkring 2300 medlemmer er kun omkring 10 procent ortodokse, og halvdelen af disse skønnes at modsætte sig enhver form for forandring. For 30 år siden var det kun halvdelen af de danske jøder, der ikke var medlemmer af Mosaisk Troessamfund.

Listen »Jødisk Liv«

I skrivende stund vides ikke, hvor mange valglister der bliver. Men listen »Jødisk Liv« har allerede i oktober-nummeret af Jødisk Orientering en valgannonce med overskriften: »For et tolerant og fordomsfrit jødisk samfund i Danmark« og med underoverskriften: »Tiden er inde til, at vi koncentrerer os om at være imødekommende i stedet for at holde folk ude.« Det anføres i »Jødisk Liv«-annoncen – listen Jacques Blum er valgt på – at danske jøder ikke lever i en jødisk landsby i fortidens Østeuropa, og at menigheden må gøre op med sin berøringsangst over for de vigtige problemstillinger, der optager mange jøder. »Det organiserede jødiske samfund må åbne sig for det store flertal

af jøder, der af egen fri vilje har valgt at leve sammen med et menneske, der ikke er jøde,« siges det. De, der føler, at de »ikke er helt rigtige« – hvad enten de kommer fra et andet land, har andre traditioner, eller ønsker at være jøde på andre måder end den autoriserede, skal bydes velkommen.

Til Kristeligt Dagblad siger Jacques Blum: »Jeg kan se folk blive skilt på grund af de lange konverteringer og en eksplosion af følelser hos ægtepar, som ikke kan blive begravet sammen. Jeg ønsker medlemskab for ikke-jødiske ægtefæller, blandede begravelser på et særskilt område af begravelsespladsen og en velkomsteremoni for blandede par på trossamfundets kontor. Det er på tide at droppe hykleriet om, at vi kan klare os uden forandringer,« siger Jacques Blum.

»Realitetslisten«

Også »Realitetslisten«, som forhenværende overrabbiner Bent Melchior er første stiller af, ønsker ændringer, men, synes det, i en mere moderat udgave og i et tempo, som alle kan følge med i, for således at undgå en splittelse og bevare enhedsmenigheden. Til Kristeligt Dagblad siger Melchior, at alle parter må være med til at give indrømmelser, også de

ortodokse. Han nævner som eksempler på sådanne indrømmelser, der tidligere er gjort, at man fik danske salmer introduceret i gudstjenesten i 1800-tallet, og at urnenedsættelser blev tilladt på den jødiske begravelsesplads for 100 år siden. »I min tid som overrabbiner var det utænkeligt, at kvinder havde valget til poster i synagogen. Det har de nu. Tingene går ikke hurtigt, uanset hvor utidssvarende en del af reglerne

må forekomme. Men det er også meget vigtigt, at der vises forståelse for den religiøse tankegang,« siger Melchior.

I valgoplægget til »Realitetslisten« siges det, at realiteterne er, at det jødiske liv i Danmark er truet på længere sigt. Medlemstallet er faldende, de unge mister interessen for det jødiske samfund, mange medlemmer føler sig fremmedgjort, og menigheden er nu indrettet på et lille mindretals præmisses. Realiteterne er også, at der – endnu – er masser af jødisk liv uden for den snævre inderkreds. Som eksempler herpå nævnes, at blandede ægteskaber mere er reglen end undtagelsen, og at mange ikke finder menigheden attraktiv. Realitetslisten er en ny liste som – hævdes det i valgoplægget – har mottoet »Forny for at bevare«, har visionen om

Hvad er
realiteterne

Forside af »Realitetslistens« valgoplæg.

et bedre og rummeligere jødisk samfund samt vil forny med respekt for traditionen. Endelig nævnes det, at Realitetslisten vil sikre en åben, attraktiv og imødekommende menighed for alle jødiske familier i Danmark og vil sikre ikke-jødiske ægtefællers integration i trossamfundet og plads til flere religiøse udtryksformer i trossamfundets regi. Listen vil også sikre mulighed for begravelser af ikke-jødiske ægtefæller inden for trossamfundets rammer og et rigt og mangartede jødisk liv i Danmark: religiøst, kulturelt og socialt.

Om man kan undgå en splittelse af Mosaisk Troessamfund vil vise sig efter valget den 11. december.

Kai Kjær-Hansen